

Indenrigs- og Sundhedsministeriet
Holbergsgade 6
1057 København K
E-mail: sum@sum.dk og nff@sum.dk
Att. Nina Fjord Fromberg

København, 19. december 2023

DIGNITY's hørings svar vedrørende forslag til lov om ændring af lov om anvendelse af tvang i psykiatrien m.v. (Styrkelse af mindreårige patienters rettigheder, anvendelse af metaldetektorer, videregivelse af oplysninger til politi i forbindelse med fælles udkørsel til borgere, m.v.)

DIGNITY ønsker at takke Indenrigs- og Sundhedsministeriet for jeres anmodning af 29. november 2023 om bemærkninger til forslag til ændring af lov om anvendelse af tvang i psykiatrien m.v. (Styrkelse af mindreårige patienters rettigheder, anvendelse af metaldetektorer, videregivelse af oplysninger til politi m.v. (herefter "lovudkast").

Vi ser positivt på regeringens ønske om at styrke mindreårige patienters retsstilling, herunder deres klagemulighed således at sager om erstatning for uberettigede tvangsindgreb i fremtiden kan indbringes for retten efter de lempede regler i retsplejelovens kapitel 43 a.

DIGNITY er dog kritisk overfor ønsket om at ændre på den nuværende ordning om notatpligt for den fast vagt for bæltefikserede patienter hvert 15. minut.

Vi henviser først og fremmest til vores tidligere fremsatte synspunkter om vigtigheden og omfanget af notatpligten for den faste vagt, jf. DIGNITYs hørings svar af 29. september 2021 til lovudkast om anvendelse af tvang i psykiatrien m.v (bilag 1). Vi foreslog et interval mellem den skriftlige dokumentation udarbejdet af den faste vagt på max. 15 minutter for at forebygge krænkelse af menneskeretlige standarder og for at styrke retssikkerheden for bæltefikserede patienter, som efterfølgende ønskede at nedlægge en påstand om ulovlig bæltefiksering.

Notatpligten for den fast vagt blev indført ved lov nr. 2617 af 26. december 2021 med ikrafttræden 1. januar 2022. Det oprindelige lovforslag foreslog et interval på 30-60 minutter, men i forbindelse med lovforslagets efterfølgende behandling og udvalgsarbejdet i Folketinget og i lyset af forliget i Silas Dam

DIGNITY
Dansk Institut Mod Tortur
Bryggervangen 55
2100 København Ø

Tel. +45 33 76 06 00
Fax +45 33 76 05 10

info@dignity.dk
www.dignity.dk

CVR nr. 69735118
P-nr. 1002304764
EAN 5790000278114
LOK nr. 5790001376147

Danske Bank Nr.
4183-4310821209

sagen blev intervallet fastsat til 15 minutter.¹ Det fremgår også af vejledning af 4. marts 2022 om notatpligt for den faste vagt for patienter, der er tvangsfikseret med bælte.²

Som begrundelse for at ændre den nuværende ordning og for at ophæve kravet om notatpligt hvert 15. minut henviser lovudkastet til Danske Regioners evaluering af notatpligten (ikke vedlagt høringen). Danske Regioner har blandt andet anført, at den faste vagt anvender uforholdsmæssigt lang tid på at udarbejde notaterne, og at lægerne ligeledes bruger meget tid på at orientere sig i notaterne, som kan blive uoverskuelige og tage tid væk fra plejeopgaven. Danske Regioner foreslår derfor, at vagten kun skal gøre notat om patientens tilstand én gang i timen.

Vi er kritiske overfor dette argument om, at ressourcebetragtninger bør føre til fastsættelsen af et kortere interval mellem notaterne. Vagten sidder alligvel ved patienten, og baggrunden for notatpligten er bl.a. at sikre skriftligt materiale, som kan bidrage til at forkorte varigheden af bæltefikseringer. Der er en risiko for, at bæltefikseringer indebærer umenneskelig og nedværdigende behandling, jf. retspraksis fra menneskerettighedsdomstolen i Strasbourg (*Aggerholm v. Danmark*³, forligene i sagerne *Silas Dam v. Danmark*⁴ og *M.P. v. Danmark*⁵ og den verserende sag *Makki v. Danmark*), og CPT har udtalt, at for at forebygge en sådan risiko skal bæltefiksering anvendes i så kort tid som muligt og typisk tælles i minutter frem for timer.⁶ En ændring af den nuværende ordning indebærer efter vores vurdering en risiko for, at det bliver svært at leve op til Danmarks forpligtelser om at forebygge umenneskelig og nedværdigende behandling, jf. artikel 3 Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.

Endvidere er det afgørende, at en notatpligt hvert 15. minut styrker retssikkerheden for bæltefikserede patienter, idet den skriftlige beskrivelse af patientens tilstand har betydning i en eventuel efterfølgende prøvelse af tvangsfikseringens lovlighed. Retssikkerheden for sårbare patienter vil derfor blive forringet ved længere intervaller mellem notaterne.

---

¹ Betænkning af 15. december 2021 om forslag til lov om ændring af lov om anvendelse af tvang i psykiatrien m.v., Sundhedsudvalget 2021-22, L 84 A, bilag 8.

² VEJ nr 9285 om notatpligt for den faste vagt for patienter, der er tvangsfikseret med bælte.

³ *Aggerholm v. Danmark*, application no. 45439/18, dom af 15. September 2020.

⁴ *Dam v. Danmark*, application no. 1349/21.

⁵ *M.P. v. Danmark*, application no. 25263/22.

⁶ Den Europæiske Torturforebyggelseskomité, Means of restraint in psychiatric establishments for adults (Revised CPT standards), CPT/Inf (2017) 6, 21. marts 2017, afsnit 4.1. Se også *Aggerholm mod Danmark*, præmis 84-85.

Den foreslåede ændring af den nuværende ordning harmonerer også dårligt med de politiske ønsker om at forebygge brugen af tvang og styrke patienters retssikkerhed og med den alvorlige kritik af den danske praksis om brug af bæltefiksering, som er blevet gentaget af FN's Komité mod Tortur og og Europarådets Menneskerettighedskommissær senest i november.

I lyset af ovenstående anbefaler DIGNITY anbefaler at fastholde den nuværende ordning om notatpligt hvert 15. minut.

Vi står naturligvis til rådighed for yderligere bemærkninger.

Med venlig hilsen

Elna Søndergaard
Juridisk seniorrådgiver, DIGNITY – Dansk Institut mod Tortur

Bilag 1: DIGNITYs høringssvar af 29. september 2021.